

Skúlin vorðin meiri danskur, eftir at hann er yvirtikin

Skúlin meiri danskur í dag enn hann var, áðrenn málsøki kom á føroyskar hendur í 1978. Munurin er bert tann at vit í dag gjalda fullan valuta fyri donsku kultur-imperialismuna, skrivar Kristjan á Neystabø, studentaskúlalærari og valevni Javnaðarflokksins í Suðurstreymoy

Tað má kunna loysa seg aftur at tosa realpolitikk í Føroyum. — Tann fangdi nationalromantikkin, ið valeyvni Tjóðveldisflokksins borðreiða við, mettir ongan fer-

oyskan lønmóttakara — tvørturímóti!

Og so erpa teir sær av tí føroyska skúlaverkinum fyri opnari mikrofon — hesin so týðningarmikili mentunarmiðdepul má

fáast aftur á beina kós — nú má javnaðarflokkurin taka um endan. Skúlin hevur alt ov leingi verið málsøki hjá øðrum veruleikafjarum flokkum.

Yvirtøkur kosta nógvar

skattaborgarapening — tað vita vit øll. Og eg haldi ikki eg taki munin ov fullan, tá eg sigi, at ikki allar yvirtøkur hava verið eins góðar, hóast Javnaðarflokkurin eigur sín lut í teimum øllum. Men yvirtøka og sjálvbjargni eru ikki samantvinna støddir, als ikki einleggjaðir tvi-burðar.

Fyrirminur og vansar við yvirtøku

Fyrirminurin við eini yvirtøku er, at vit sjálvi sleppa at stýra og sjálvi hava avgerðarrættin. Harvið ber til at laga gongdina eftir føroyskum samfelagsviðurskiptum, so leiðis at ein og hvør yvirtøka kann gerast ein góð samfelagsiløga. Men vandi er í hvørjari vælferð, ikki minst um ein yvirtøka verður framd, áðrenn tað neyðuga fyrisitingarliga og fyrireikandi arbeiðið er avgreitt. Eru hesar fortreytir í lagi verða yvirtøkukostnaðurin í framtíðini til vinning, ein góð iløga í framtíðina. Fleiri yvirtøkur bera prógv um, at so er. Eru hesar fortreytir ikki í lagi, kann ein yvirtøka lætt fara til minni sjálvbjargni, og vit vóru henni betur fyrri uttan.

Javnaðarflokkurin meinar — mótsatt Tjóðveldisflokkinum, at ein og hvør yvirtøka skal fyrireikast og leggjast tilrættis

ómetaliga væl, áðrenn hon kann setast í verk. Eisini má kostnaðurin av ein og hvørjari yvirtøku vigast upp ímóti nyttuni, so hon ikki verður so kostnaðarmikil at hon skerjir búskaparliga — og harvið persónliga frælsið hjá fjøldini. Bert at yvirtaka nýtist ikki í sjálvum sær at vera nokur góð iløga, sum framført av Tjóðveldisflokkinum — slik tala er villileiðandi. Flokkurin flýgur í hesum døgum langt omanfyri alt realpolitiskt kjak, og roynir at trúta niður í veljaran, at hvørt stig á sjálfstýrisleið ger okkum meiri sjálvbjargnar. — Men flest øll vita at so er ikki.

Skúlin dømi um eina minni góða yvirtøku

Skúlin er dømi um eina minni góða yvirtøku. Her var Javnaðarflokkurin bert við í tí fyrireikandi

tíðarskeiðnum, og gjørdi síðan tað kanska óbøttliga stóra mistakið, fyrst at lata Tjóðveldisflokkinum, síðan Sambandsflokkinum og nú aftur Tjóðveldisflokkinum upp í hendi at stýra á hesum so týðandi øki. Hetta hevur gjørt at skúlin hevur rikið fyri vág og vind, og er nógvar meiri danskur og veruleikafjarur hjá næmingunum nú enn nakrantíð.

Tað má tí vera av fremstu málum Javnaðarflokksins at fáa loyst skúlaumsitingina í eini komandi samgongu. Hetta málið er alt ov viðbrekið hjá tjóðveldisromantikkarum at skemtast við.

Í 1978, áðrenn skúlaumsitingin varð yvirtikin, var ein stór ónøgð imillum skúlafólk og næmingar, tí omanfyri 40% av teimum listnu tímumum á Føroya Studentaskúla vóru linsir á donskum. Í dag 1988 verða omanfyri 60% av teimum listnu tímumum á Studenta- og HF-skeiðum listnir á donskum. Læribókatilfarið er framvegis danskt og nærum onki røktist fyrri bata.

Sostatt eru hesir skúlar í dag meiri danskir enn teir vóru áðrenn málsøkið varð yvirtikið í 1978. Munurin er bert tann, at føroyingar í dag gjalda fulla valuta fyri donsku kulturimperialismuna.

Kristjan á Neystabø

Til ungdomin

Atkvøða! eg havi ikki áhuga fyri politikki

Soleiðis málbar ein ungur drongur seg, sum eg hitti ein dagin

Tað var so nógvar eg hevði havt hug at sagt honum, men hann gekk viðari, áðrenn eg fekk sagt meiri.

Eg vildi sagt honum frá afrikaranarum, sum eg hitti á eini altjóða legu í summari.

Hesin livdi í útleigd og kundi ikki fara til sitt føðiland uttan at bliva settur fastur, bert tí hann hevði annan politiskan lit enn stýrið í heimlandi hansara.

Vit hava skyldu at verja demokratii

Vit tosaðu um SU, og um hvussu tað var at liva í Føroyum.

Mest snúði samrøðan

seg um, hvat var loyvt at siga og gera í okkara landi.

Til seinast segði hann við droymandi eygum. »Sum ungfolk í Føroyum mugu vera glað og aktiv«.

Hetta kendist sum ein áminning. Úti í heiminum í Chile, Suður-afrika, Polen o.s.fr. stríðast fólk fyrri at vinna frælsi og demokratisk rættindi, sum fyrri okkum eru ein sjálfvylgja.

Vit sum liva í einum demokratiskum samfelag hava skyldu at verja demokratii.

Okkara líkasmála er ein háðan móti teimum, sum dagliga stríðast fyrri frælsi.

Valið týsdagin

Hetta valið er í einum um-

ráðandi tíðarskeiði.

Ongin, man ivast í, at vit í komandi tíð fara at mæta stórum avbjóðingum.

Avbjóðingum, ið krevja optimismu og styrki at mæta.

Tað eru avbjóðingar, ið krevja nýhugsan fyrri at finna loysnir og fyrri at vinnast skal á teimum.

Tað er onki at siga til, at nógvar, og kanska serliga ung, fela seg ótrygg.

Munurin millum okkum og hin

Um vit hyggja at politisku boðskapunum, so siggja vit eina stóra veit skilja okkara politikk frá hinum flokkunum.

Einumegin siggja vit tann konservativa og egoistiska boðskapin.

Hesi umboða figgarliga vælferð og styrki og sum í dag boða sama boðskap, sum tey hava gjørt síðstu hundrað árin.

Tað er ein politikkur sum er royndur ofta fyrr, og sum líka ofta hevur prógvað at hann er ónýtligur.

Einasta broytingin er at afturhaldskreftirnar eru blivnar enn meiri afturhaldandi.

Enska samfelagið innflytast

Fólkaflokkurin tosar nú um, at enska samfelagið skal innflytast og skipast í Føroyum.

Men vit vita úr Onglandi at hetta bert vil gera okkara framkomma samfelag til eitt fátækrasamfelag úr síðstu öld.

Tað ber ikki til at hesin politikkur kann fáa undirtøku.

Ímóti hesum konservativa politikki seta vit okkara boðskap um dem. sosialismuna sum einasta loysn á trupulleikunum í dag.

Tað er okkara boðskapur um felagsskap og solidaritet, sum skal skapa nýggjan sosialan vøkstur fram til eitt meiri javnt og rættvisari samfelag.

Eyðolv Dimon

Seinastu

BINGO

tølini

koma í næsta blað